

оптимальним та економічно вигіднішим: світлофорне регулювання чи впровадження автоматизованої системи управління дорожнім рухом.

Таким чином, в результаті виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка та планування організації дорожнього руху», здобувачі освіти формують спеціальні (фахові) компетентності, які визначені в Стандарті фахової передвищої освіти зі спеціальності 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті): володіння методами аналізу стану аварійності дорожнього руху, пропускної спроможності доріг; здатність аналізувати параметри і показники функціонування транспортних процесів; сучасні уявлення про принципи структурної і функціональної організації транспортних об'єктів та управління транспортним процесом; сучасні уявлення про методи регулювання рухом транспортних засобів, про принципи організації дорожнього руху; здатність використовувати знання в галузі математики для статистичної обробки експериментальних даних і математичного моделювання дорожнього руху транспортних засобів.

Визначені вище спеціальні (фахові) компетентності формують результати навчання, які здобувач освіти здатний продемонструвати після завершення коледжу, а саме: застосовувати, демонструвати та використовувати отримані знання; формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї; вміти оперувати економічними категоріями та поняттями; досліджувати, аналізувати, оцінювати процеси та параметри транспортних систем; вміти розробляти і впроваджувати різноманітні заходи й програми діяльності щодо попередження аварійності.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

*Гупан Н.М., докт.пед.наук, проф.,
головний наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України (Київ)*

Реалізація компетентнісного і діяльнісного підходів в освітньому процесі Нової української школи вимагає нової організації навчання. У дослідженнях багатьох педагогів і психологів зазначається, що оригінальність та критичність мислення, вміння співпрацювати, а також творчі навички школярів найповніше виявляються та успішно розвиваються в діяльності, а особливо в тій, яка має дослідницьку спрямованість.

У цьому контексті набуває нового звучання метод проєктів або проєктна діяльність учнів, що стає обов'язковим складником навчання різних предметів, зокрема й історії. Існують численні дослідження методу проєктів як засобу реалізації компетентнісно орієнтованого навчання (Т. Башинська, Т. Волковська, С. Сисоєва, З. Таран та ін.). Сутність, етапи реалізації методу проєктів, його потенціал у розвитку особистості учнів розкрито у працях вчених (Л.Бодько, С.Генкал, Н.Матяш). Деякі міркування щодо використання проєктів у навчанні історії зустрічаємо у працях О.Пошетун, К.Баханова, О.Дятлової та багатьох педагогів-практиків. Водночас можна констатувати брак досліджень методичних аспектів використання методу проєктів у навчанні окремим предметам з урахуванням специфіки предметного змісту і вікових особливостей учнів. Метою даної статті є характеристика методу проєктів у контексті предметної специфіки навчання історії.

Під учнівським проєктом розуміємо діяльність учнів, що спрямована на вирішення конкретної проблеми, на досягнення заздалегідь запланованого результату. У навчанні історії проєкт – це комплекс дій, організований вчителем і самостійно виконуваний учнями, що завершується створенням творчого продукту. Такий комплекс дій учень може виконувати індивідуально, у парі іншим учнем або у складі малої групи (5-6 учнів). Робота над проєктом включає усвідомлення учнем мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, реалізацію проєктної діяльності, презентацію результатів діяльності та їхнє обговорення. Така структура методу дозволяє досягти значних освітніх результатів, забезпечуючи розвиток мислення учнів і їх інтересу до предмета, фантазію і креативність, вміння застосовувати знання на практиці, планувати і давати прогноз щодо кінцевих рішень задач, а також удосконалювати організаторські здібності і уміння успішної комунікації.

Ключем до успіху проєкту є продумана організація його вчителем. Перш ніж залучити учнів у проєктну діяльність, слід продумати декілька важливих моментів:

- вибір теми: вона може бути пов'язана з окремою країною/країнами чи періодом, що вивчається, і бути сформульована у вигляді проблеми, що відкриває поле для дослідження (наприклад теми з історії середніх віків у 7-му класі: «Велике князівство Литовське і Україна: взаємозв'язки і взаємовпливи», «За що і як боролись гусити», «Софійські собори: коли, чому, хто їх зводив»);

- розробка комплексу індивідуальних і групових завдань для максимального залучення всіх учнів класу, зважаючи на рівень їхніх пізнавальних можливостей. Цей комплект завдань має всебічно висвітлювати пропоновану тему;

- надання учням рекомендацій щодо пошуку і використання інформації. Проєктні завдання мають передбачати пошук, виявлення і опрацювання принаймні 4-5 додаткових джерел історичної інформації (при цьому вчитель має зорієнтувати учнів, що саме і де вони можуть знайти, якими сайтами скористатись для коректного пошуку). Бажаним є також використання дітьми знань з інших предметів, насамперед географії, літератури, мистецтва, іноді природознавства тощо. Зрозуміло, що чим менше вік учнів, тим детальнішими мають бути надані інструкції;

- визначення і обговорення з учнями форми представлення результатів проєктної діяльності. Найбільш поширеними формами у навчанні історії є: комп'ютерна презентація у вигляді ілюстрованого набору слайдів, які послідовно висвітлюють результати учнівського дослідження; відеоматеріал, самостійно підготовлений учнями, наприклад відеозвіт про відвідання учнями історичної пам'ятки чи інтерв'ю очевидця події, чи ресурсної особи з цього питання; виготовлена учнями модель історичної пам'ятки та ін. У будь-якому випадку представлення результатів передбачає усний виступ учнів перед класом. У разі індивідуального виконання проєкту це може бути реферат, портфоліо чи альбом, на основі матеріалу яких учень робить усну презентацію.

Зазвичай учнівські проєкти з історії є підсумком вивчення теми чи розділу, що дозволяє учням, з одного боку, узагальнити опрацьований матеріал, застосувати уміння і навички, що розвивались у розділі, а з іншого – поглибити свої знання і уявлення, конкретизувати їх і обов'язково пов'язати минуле із сьогоденням. За тривалістю у 5-7 класах найбільш поширеними є міні-проєкти, які виконуються на одному уроці або плануються на одному уроці, а виконуються протягом 1-2 тижнів і презентуються на наступному. Більш старшим учням можна пропонувати проєкти середньої тривалості на 2-3 тижні, місяць або чверть. Однак за будь-якої тривалості проєкту роль вчителя – це спостереження, спрямування діяльності, активізація за потреби окремих учнів, знайомство з проміжними матеріалами, консультування, і, якщо це необхідно, надання допомоги у спрямуванні пошуку. Досить складною є й оцінка проєктної діяльності, оскільки, окрім оволодіння змістом, більшу частину часу і зусиль учнів займають творчість, оформлення, співпраця в групі і розподіл/виконання зобов'язань, підготовка презентації та ін. На наш погляд, зазвичай слід оцінювати проєктний продукт, рівень проявленої творчості та якість презентації результатів.

Звичайно виконання учнями проєктів не замінить інші методи, але така діяльність сприяє різноманітності навчання, розвиває компетентності і дає можливість учням проявити себе і застосувати отримані знання. Змінюється і роль вчителя, який стає партнером школярів. Отже, у співпраці реалізується сучасна суб'єкт-суб'єктна модель навчання Нової української школи.

ГРА ЯК МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

*Каленіченко О.А.,
викладач вищої кв. категорії
Маріупольський будівельний фаховий коледж
м. Хмельницький*